

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

59 An peccatum veniale, fieri possit mortale ratione scandali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

parari non possunt à concubinâ , quamuis imminet periculum lapsus cum concubinâ , quia damnum, quod ex omissione alimentorum prouenit, est graue, & inuitabile; periculum verò; quod Pater incurrit, Dei auxilio vitare potest, quod auxilium non deerit, cum, non ex propria voluntate periculum illud assumpsit, sed ad propriæ obligationi satisfaciendum, in illud incidit, *Io. Sanch. d. 10. select. n. 9.*

20 Tertio; Filium non teneri paternam domum deserere, in quâ adest occasio peccandi, nec Mercatores, aut Scribas teneri à proprijs officijs abstinere, quamuis in illis habeant occasionem peccandi; Quia occasio non est illis voluntaria, & illam permittunt potius, quam assumant, nec illam cum graui detrimento vitare tenentur, *Nauarr. c. 3. sum. n. 4.*

21 Quarto; Neque Parochum teneri, officium deserere, quamuis experiatur voluntariam pollutionem, occasione desumptâ ex auditis in Confessione; quia periculum cum tam graui detrimento vitare non tenetur; sed satis erit, si firmiter proponat, amplius non consentire; Idemque dicendum esset etiam de quo-

cumque aliò Confessario, si ei ex desertione officij, aliqua nota honoris, aut famæ immineret, *Nauarr. c. 3. n. 16.*

Quinto; Neque teneri concubinam, 22 exire è Domo Domini, si exiens, non recuperatura est, quæ sibi debentur, & hæc sit, aliqua summa notabilis; quamuis enim quilibet teneatur propriæ saluti consulere, etiam cum aliquo detrimento temporali; nemo tamen cum graui detrimento, peccandi periculum vitare tenetur, cum, etiam non vitando periculum, vitare possit peccatum. *Io. Sanch. d. 10. select. n. 20.*

Sexto; Posse Catholicum ex aliqua 23 graui causâ, Matrimonium contrahere cum hæreticâ; Tum quia peruersionis periculum, in Viro, non censetur ita moraliter proximum, sicut censetur in fœmina. Tum quia peruersionis, ac salutis periculum, non est ex ijs peccatis, quæ, quauis circumstantiâ posita, vel detractâ, suam retinent deformitatem, sed eius malitia pendet à circumstantijs; Ergo, si adsit causa iusta, poterit non esse peccatum, *Basil. Pont. de matr. in Append. c. 6. Sanch. lib. 7. d. 72. n. 5.*

Q V A E S T I O L I X.

An peccatum veniale fieri possit mortale ratione scandali.

C A S V S.

19 **T**ITIVS, cum multam pecuniam haberet, timeretque, eam sibi surripiendam, si domi retineret; apud Usurarium eam deposuit, Pp 3 quamuis

quamuis sciret, illi fore materiam vsuræ exercendæ, & hoc esset sub minori excommunicatione prohibitum. Quæritur; Vtrum mortaliter peccauerit.

SUMMARIVM.

- 2 Pecunias apud Vsurarium deponere, videtur peccatum scandali.
- 6 Quid sit, Proximi peccato directè cooperari
- 7 Quid sit cooperari indirectè.
- 8 Quæ sit obligatio, Proximi peccato non cooperandi.
- 9 Pecunias, ex iustà causà, apud Vsurarium deponere, scandali peccatum non est.
- 10 Qui iustam habet causam, habet ius deponendi.
- 11 Pecuniæ depositio, non est ex se mala, sed indifferens.
- 12 Nec est directà cooperatio ad vsuras.
- 13 Imo, quando datur iustà causa nec indirecta.
- 14 Est solùm permissio vsuræ.
- 15 Non datur tunc obligatio vsuras impediendi.
- 16 Pecuniæ depositio, non est inductiua ad vsuras.
- 17 Quæ præstare possit Famulus, sine scandalo, & ex quâ causâ.
- 21 Meretrici domum locare, non est peccatum scandali.
- 22 Quia possint aupones.
- 23 Quæ alia actiones excusentur à scandalo.

RATIONES DVBITANDI.

Sicut peccatum ex genere suo veniale, si ipsi Operanti sit occasio proxima peccati grauis, fieri potest mortale. Ita

fit mortale, si similis peccati, ac ruina spiritualis, sit occasio Proximo. Idem enim præceptum charitatis, quod obligat ad vitandum peccatum proprium, obligat etiam ad vitandum quantum fieri potest, peccatum Proximi; ergo, sicut obligat ad vitandum periculum proximum peccati proprii, ita obligat etiam ad vitandum simile periculum peccati proximi. Ideoque Titius, pecuniam apud Vsurarium deponendo, mortaliter peccasse videtur. *S. Thom. 2. 2. quest. 78. ar. 4. ad 3. Sotus lib. 6. iust. qu. 1. ar. 6. in fine. Nau. c. 14. n. 40. Azor. tom. 1. lib. 12. c. vlt. quest. 2. Less. lib. 2. c. 20. d. 21 n. 184. Salon. 2. 2. qu. 78. ar. 4. controu. 4.* quod tamen limitant, quando aliunde, pecuniæ defuturæ erant ad vsuras exercendas, vel exercendas in tantâ quantitate; eo quod tunc depositio, sit collatio instrumenti ad irrogandam iniuriam Tertio.

Primò; Quia scandalum est dictum, vel factum, præbens alteri occasionem ruinae. Sed Titius per depositionem pecuniæ apud Vsurarium, præbuit illi occasionem vsuræ exercendæ, & consequenter ruinae spiritualis, siue peccati; Ergo pecunias apud Vsurarium deponendo, peccauit peccato scandali.

Secundò; Quia qui cooperatur peccato alterius, quamuis eius ruina non intendat, reus est peccati quod alter committit; Est enim causa illius, cum ita ad illud inducat, vt sine eius inductione alter peccatum non commisisset. Sed Titius, pecunias apud

apud Usurarium deponendo, cooperatus est illius usuræ; si enim pecunias apud eum non deposuisset, ille usuram non exercuisset. Ergo reus est similis peccati; eadem enim virtus, quæ obligat ad non peccandum contra illam, obligat etiam ad non dandam alteri occasionem peccandi contra illam.

5 Tertiò; Quia, si Titius, consilio, aut persuasione, Usurarium explicitè induxisset ad usuram exercendam, certè peccasset peccato scandali; fuisset enim tunc vera causa illius usuræ: Sed etiam, pecunias apud illum deponendo, induxit implicitè ad usuram exercendam; ministravit enim illi materiam usuræ; Ergo etiam pecunias deponendo, peccauit peccato scandali; inductio enim implicita, ad eandem speciem pertinere videtur, ad quam pertinet explicita; cum implicitum, & explicitum ad eandem pertineant speciem.

NOTABILIA.

6 Aduertendum est primò; per hoc, quod quis præbeat alteri proximam peccandi materiam ex se indifferentem ad usum bonum, vel malum, eius peccatum non intendendo, sed vel propriam utilitatem, vel aliquid aliud; dici non posse directè cooperari peccato illius; nemo enim censetur causa moralis directè illius, quod nec præcipit, nec consulit, nec intendit, nec re ipsa efficit. Qui autem sic præbet peccandi materiam, nec consulit, nec præcipit, nec intendit, nec cum altero actionem peccaminosam efficit. Ergo non cooperatur directè peccato alterius, sed ad summum indirectè.

7 Aduertendum est secundò; Vt quis

per hanc exhibitionem materiæ indifferentis, censeatur indirectè cooperari peccato alterius, necessario requiritur, vt possit, ac teneatur eius peccatum, & illius materiae abusum, impedire; vt enim quis censeatur indirectè cooperari peccato alterius, necessario requiritur, vt alterius peccatum sit illi indirectè voluntarium, alioquin rationabiliter illi tribui non potest tanquam causæ. Vt autem quis censeatur indirectè velle peccatum alterius, necessario requiritur, vt illud impedire possit, ac teneatur; si enim illud impedire non tenetur, nulla est ratio, cur dicatur illud indirectè velle; Vnde Deus non dicitur, nostra peccata indirectè velle, sed solum permittere, quia, quamuis possit, ea impedire non tenetur.

Aduertendum est tertiò; Omnes terner, proximo occasionem peccandi non præbere, & eius peccatum, cum commodè possumus, impedire. Hæc autem obligatio oritur, & ex generali præcepto charitatis, quo proximi malum non solum temporale, sed etiam spirituale, vitare tenemur; & ex virtute, cui specialiter opponitur peccatum, ad quod alter inducitur; eadem enim virtus, quæ obligat ad vitandum peccatum, obligat etiam ad vitandam occasionem illius peccati, tam passiuam, quam actiuam: quia tamen hæc obligatio non est absoluta, sed velut conditionata, cum scilicet commodè, & sine graui nostro incommodo possumus; hinc fit, vt quando adest iusta aliqua causa proprii detrimenti vitandi; cesset obligatio; ideoque tunc licitum nobis sit, res indifferentes ministrare, & earum abusum permittere. Hæc autem causa eò debet esse grauior, primò; quò grauius est peccatum,

catum, cui datur occasio. Secundò; quò probabilius est, nobis non cooperantibus, alterum non peccaturum. Tertio; Quò cooperatio propinquius peccatum attingit. Quarto; Quò minus iuris habetur ad tale opus indifferens ponendum. Quintò denique, quò magis peccatum, iustitiæ est oppositum; & hoc propter damnum tertij. His positus,

RESOLVTIO.

9 **A**D Casum Resp. Titium, pecunias suas apud Usurarium deponendo, non peccasse mortaliter peccato scandali. *Sanchez lib. 1. som. c. 7. num. 36. Valentia 2. 2. d. 5. quest. 21. p. ult. in fine. Molina tom. 2. dub. 331. colum. 2. Rebell. p. 2. de iust. lib. 8. qu. 16. s. 4. num. 20. Caiet. 2. 2. quest. 78. art. 4. Arag. p. 62. ar. 5. in solut. ad ult. & alij plures apud istos.*

10 Primò; Quia Titius, ius habebat, & iustam causam, talem pecuniam apud Usurarium deponendi, cum alius modus tunc non occurreret, eam non amittendi, Ergo, quamuis præuideret, Usurarium ea ab usum ad usuras, non peccauit deponendo; nullus enim peccat utendo iure suo ex iustà causà; nam eo ipso quod adest iustà causà, obligatio vitandi peccatum proximi cessat, licitèque potest permitti.

11 Secundò; Quia, ea pecuniæ depositio, cum non sit, ex se, res mala, sed indifferens; & sola circumstantia peccati proximi vitandi eam vitiet; tunc solùm est mala, quando Titius peccatum Usurarij impedire tenetur. Sed posità iustà causa proprij damni vitandi, Titius non tenebatur amplius Usurarij peccatum impedire; Ergo depositio illa, non fuit mala;

supponitur autem causa sufficiens; metus illam pecuniam alias amittendi; nam cum tanto suo detrimento, Usurarij peccatum impedire non tenebatur.

Tertio; Quia, Cum ea pecuniæ depositio, non sit cooperatio directa ad usuras, sed ad summum indirecta, tunc solùm moraliter imputabilis est, quando commodè potest non poni, ut dictum est; sed à Titio commodè, & sine periculo grauis detrimenti, non poterat non poni; Ergo illi imputari non potuit ad culpam.

Quarto; Quia tunc solùm, qui facit opus indifferens, quo credit, alios ab usuros ad peccatum, mortaliter peccat, quando hoc facit sine causà iustà, ac sufficienti; tunc enim solùm non præcauet proximi peccatum, ac damnum, quantum commodè potest, sicut tenetur ex charitate, sed potius censetur illud velle indirectè, cum in moralibus idem sit, malum non præcauere, ac illud posituè velle. Sed Titius, iustam ac sufficientem causam habuit pecuniam apud Usurarium deponendi, ne scilicet eam amitteret; Ergo eam deponendo mortaliter non peccauit.

OBJECTIONVM SOLVTIO.

Nequè obstant rationes in contrarium; Ad primam enim Respondetur; Titium non tam præbuisse occasionem usuræ, quàm illam permisisse, cum haberet causam sufficientem pecunias apud Usurarium deponendi, & depositio esset aliquid ex se indifferens ad bonum, ac malum usum, & ex solà malitià Usurarij determinata esset ad malum. In hoc autem, nulla apparet culpa.

Ad

15 Ad secundam; Negatur minor; non enim proprie cooperatus est usurae per pecuniæ depositionem apud Usurarium; nam, cum haberet iustam causam illam deponendi, Usurarij peccatum vitare non tenebatur; quod tamen necessario requiritur ad cooperationem indirectam, ut dictum est.

16 Ad tertiam Respondetur; Disparitatem esse, quia consilium, & similia, sunt ex se inductiva ad malum; ideoque intrinsecè mala. At pecuniæ depositio, non est ex se inductiva ad usuras; sed aliquid ex se indifferens ad bonum, vel malum usum, & à sola malitiâ Usurarij determinata est ad usuras, ac usum malum; Sicut autem nunquam licet id, quod est intrinsecè malum, ita, quando adest iusta causa, licet ponere id, quod est ex se indifferens; quia tunc nulla est ratio, cur sit illicitum, cum iustâ causâ excuset, & tollat omnem moralem cooperationem ad malum.

COROLLARIA.

17 Colligitur ex dictis primò; posse famulos sternere equum, & Dominum comitari, ac expectare, quamvis certò sciant, ipsum ad fornicandum abire; quia hæc ministeria, ex se sunt indifferentia, & exhibentur à famulo, urgente necessitate obsequendi Hero, rem indifferentem præcipienti. Si tamen famulus Herum comitaretur, ut rivalem illius mulieris inuaderet, nulla ratione liceret, quia, inuadere alium, est intrinsecè malum. Si vero solum, ut à rivalibus aggredientibus Dominum tueretur vel admoneret, ut sic incolumis, euaderet; adhuc rarissimè, &

R. P. Beati Lib. I.

è urgenti solum necessitate liceret; quia, quamvis hæc actiones sint ex se indifferentes, eo quod bono, ac malo usui possint deferuire; ideoque possint aliquando esse licitæ; cum tamen ita proximè accedant peccato Domini, ut sint quasi positiva, ac directa cooperatio, maximâ indigente causa, ut excusentur; Sanchez lib. 1. sum. cap. 7. n. 22.

Secundo; Licere famulis cibos condire, & ad mensam ministrare, ac lectum sternere concubinæ Heri; quia hæc omnia ministeria sunt ex se indifferentia, & valde remotè ad peccatum concurrunt; unde sola obsequendi necessitas sufficit ad illa excusanda. Si vero Herus ascendere velit per fenestram; ob solam rationem famulatus, non licebit humeris sustinere, vel scalam admouere, ut ascendere possit, sed alia grauior causa requiretur, qualis esset vitatio alicuius magni damni, quod alias timeret; cum enim hæc ministeria, valde proximè peccato accedant, sola ratio famulatus non videtur sufficere ad excusandum; Nauar. sum. c. 20. num. 16.

Tertiò; Probabilius esse, quod ex graui causa liceat famulo, scribere tantum litteras amatorias concubinæ, nomine Heri; eas tamen non deferendo, quia proferre, vel scribere verba turpia, non est intrinsecè malum, sed indifferens, eorumque honestas, vel inhonestas, pendet à fine proferentis, vel scribentis; Cum enim verba, vel scriptura, sint signa conceptuum; in tantum erunt praua, vel honesta, in quantum conceptus erunt prauis, vel honestis; sed rei turpis conceptus, indifferens est; potest enim

Qq

bo-

- bonum finem spectare; vt inuestigationem ipsius malitiæ; & malum, vt fomittem libidinis; Ergo dari poterit aliquis casus, in quo famulo; huiusmodi verba turpia scribere liceat; vt si alias immineret periculum alicuius nocuenti grauis. *Sanchez lib. 9. Matr. d. 46. nu. 34.*
- 20 Quartò; Non esse etiam improbable, quod famulus ex graui causa possit deferre litteras amatorias ad concubinam, quia deferre litteras ita materialiter, non videtur directa cooperatio ad peccatum, tanquam proximum instrumentum sed magis remotè se habere; Internuncium autem de eisdem rebus turpibus deferre, nunquam licet, quia famulus per tale internuncium censetur directè, ac proximè Heri peccato cooperari tanquam instrumentum, quo mediante Herus mulierem inducit ad peccandum.
- 21 Quintò; Licitum esse, domum meretrici, aut Usurario, locare, modo locetur ad habitandum, & non ad turpiter agendum, quia sic locans, vtitur iure suo, nec censetur eorum peccato cooperari, cum locus, extrinsecè ac nimis remotè ad peccandum se habeat. Imo licitum etiam videtur, cubiculum commodare petenti ad fornicandum, quando absque graui detrimento negari non potest; quia commodare cubiculum, ex obiecto non est intrinsecè malum, sed indifferens, & ex solà prauà abutentis intentione, ad malum determinatur.
- 22 Sextò; Non peccare mortaliter Caupones, vendentes vinum bibere volenti, vt inebrietur, si aliquod damnum ex talis vini non venditione illis obueniatur; secus verò, si nullum inde damnum paterentur; Ea enim vini venditio, non est ex se, &
- ex obiecto mala, sed indifferens; Ergo ad vitandum aliquod incommodum, poterit esse licita; Idemque dicendum videtur etiam, cum cibos ministrant die ieiunij, scientes, alios petere ad ieiunium soluendum; Cum enim, ministrare cibos alteri, non sit ex obiecto malum, sed indifferens, & sola circumstantià scandalij generalis, & occasiõis ruinæ proximi, illam vitet; tunc solum erit mala, quando ministrans, scandalum vitare tenetur; tunc autem solum ad hoc tenetur, quando iustam causam excusantem non habet; qualis esset in hoc casu, amissio Heri, aut aliud simile damnum. *Lessius lib. 4. c. 2. d. 4. n. 24.*
- Septimò; Mortaliter non peccare, qui facit aliquod opus indifferens, quo alter iam paratus ad peccandum, abutetur, & quod opus alter faceret, si ipse non faceret; Tum quia, hæc videtur leuis cooperatio, quæ sufficere non videtur ad mortale; Tum quia, etiam si ipse abstineret à tali opere, adhuc peccatum non euitaretur; adhuc enim adesset alius, qui illud faceret. Hinc excusantur artifices, qui vendunt ornamenta mulieri, quibus credunt, ipsam abusuram ad malum; quia eadem ornamenta illi venderentur ab alio; & caupones, qui canam parant nolentibus ieiunare; quia nolentibus ipsis parare cibos, adhuc peccatum non impediretur; alibi enim hospites, cibos inuenirent, & ipsi interim damnum paterentur; cum præsertim, concurrere non videantur ad cœnam, quatenus est fractio ieiunij, sed solum prout est aliquid deseruiens ad refectiõnem, quod non est intrinsecè malum. *Valentia 2. 2. d. 9. qu. 2. p. 3.*